

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. декана ФЕУ
Андрій КОЦУР

« 31 » 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 31 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Аналіз макрополітики»

ступінь вищої освіти – магістр

галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність: 051 Економіка

освітньо-наукова програма – «Аналітична економіка»

Кафедра економіки та економічної теорії

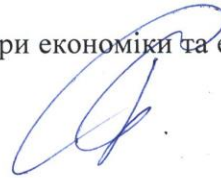
Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	II	III	39	39	8	12	82	180	III

31.08.2023
[Signature]

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми підготовки магістрів галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ, протокол №9 від 15.06.2022 р.

Робочу програму склав завідувач кафедри економіки та економічної теорії,
д-р екон. наук, професор

Віктор КОЗЮК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та економічної теорії, протокол №1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри, д-р екон. наук, професор

Віктор КОЗЮК

Розглянуто і схвалено на засіданні групи забезпечення спеціальності «Економіка», протокол №1 від 30.08.2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності, д-р екон. наук, професор

Віктор КОЗЮК

Гарант ОНП «Аналітична економіка», д-р екон. наук, професор

Віктор КОЗЮК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Аналіз макрополітики»

1. Опис дисципліни «Аналіз макрополітики»

Дисципліна «Аналіз макрополітики»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS - 6	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Статус дисципліни: обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність: 051 Економіка	Рік підготовки: Денна – 2 Семестр: Денна – 3
Кількість змістових модулів - 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: Денна – 39 год. Практичні заняття: Денна – 39 год.
Загальна кількість годин - 180		Самостійна робота: Денна – 82 год. Тренінг, КПЗ: Денна – 12 год. ІРС: Денна – 8 год.
Тижневих годин: Денна форма навчання 3 семестр – 18 год., з них аудиторних – 9 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Аналіз макрополітики»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програма курсу «Аналіз макрополітики» відповідає навчальному плану підготовки магістра за освітньо-науковою програмою «Аналітична економіка» спеціальності 051 Економіка. Курс розрахований на студентів другого року навчання на магістерській програмі факультету економіки та управління ЗУНУ. Вона є основним навчально-методичним документом, який покладено в основу визначення змісту й форм навчального процесу з даної дисципліни з урахуванням вимог, що ставляться в ЗУНУ.

Даний курс спрямований на вивчення теоретичних засад та інструментарію аналізу макроекономічної політики, її результативності, консистентності цілей та інструментів, вивчення обмежень, з якими стикається макрополітика, принципів на яких будується аналіз макрополітики, способів застосування такого аналізу в практичній роботі. В рамках вивчення даного курсу особливий наголос робиться на теоретичних основах макроекономічної політики, аналіз якої не може методологічно спиратись на інші теоретичні принципи, ніж ті, на яких побудована сама політика. Вивчення дисципліни сфокусовано на аналізі монетарної, фіскальної політики, а також на політиці

фінансової стабільності та економічного зростання. Розглядаються потенційні дилеми політики та конфлікти, пов'язані зі структурними та інституціональними обмеженнями.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Засвоєння курсу дає можливість набути фундаментальних теоретичних і практичних знань щодо:

- теорії та методології досліджень у сфері макрополітики;
- принципів аналізу макрополітики та політичного оточення інституцій, що її здійснюють;
- аналізу простору політики та обмежень політики, які потенційно відхилять політично можливу макрополітику від оптимальної;
- структурних взаємозв'язків між функціональними складовими макрополітики та макроекономічними змінними;
- функціонування інституцій макрополітики в контексті політичного бізнес-циклу, наявного мандату та структурних обмежень на оптимальний вибір;
- комплексного охоплення панорами теоретичного та прикладного аналізу макроекономічних процесів та логіки ухвалення макроекономічних рішень;
- інструментарію аналізу цілей, результатів, обмежень та простору макрополітики, потенційних ризиків відхилення політично можливих варіантів рішень від оптимальних;
- емпіричних методів та аналітичних моделей аналізу монетарної, фіскальної політики, політики фінансової стабільності та економічного зростання.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- СК19.Здатність проводити наукове обґрунтування оптимального вибору режимів макроекономічної політики та науковий аналіз макроекономічних рішень, ідентифікувати її характер (стримуюча / стимулююча), виявляти вплив на вразливість економіки та пропонувати спосіб адаптації бізнесу до макроекономічних рішень.
- СК20.Здатність аналізувати індикатори, що характеризують макроекономічну політику, застосовувати емпіричний інструментарій для побудови оцінок щодо макрополітики, шукати та інтерпретувати статистичні дані, необхідні для проведення аналізу макрополітики.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни. Вивчення дисципліни «Аналіз макрополітики» опирається на попереднє опанування дисциплін «Інституціональна економіка II» та «Глобальна макрофінансова економіка».

2.5. Результати навчання

- ПРН23. Обґрунтовувати режими макроекономічної політики, проводити її науковий аналіз та розробляти рекомендації з адаптації бізнесу до макроекономічних умов.

- ПРН24. Застосовувати теоретичну макроекономіку та емпіричні підходи до аналізу даних в процесі побудови оцінок та прогнозів рішень у сфері макрополітики.

3. Зміст дисципліни «Аналіз макрополітики»

Змістовий модуль I. Теорія макрополітики та аналіз монетарних рішень

Тема 1. Ключові принципи аналізу макрополітики

Аналіз макрополітики як специфічна дослідницька функція та аналітична робота. Фундаментальні принципи теорії макрополітики: правило Тінбергена (відповідність кількості цілей кількості інструментів, відповідність між набором цілей набору інструментів) та дискусії довкола його лінійного читання. Фундаментальні обмеження макрополітики: динамічна інконсистентність; проблема «правила vs дискреція». Концепт простору політики та проблема теоретичної обумовленості його застосування як операційного інструменту аналізу рішень у сфері макроекономіки. Мікс-політика – поняття координації функціонально відокремлених політик: проблема перехрещення мандатів; трансакційні витрати координації; агентська проблема довіри між інституціями. Варіанти мікс-політики до глобальної фінансової кризи і після. Література: [5].

Тема 2. Базовий підхід до аналізу монетарної політики

Теоретичне підґрунтя монетарних режимів. Ново-кейнсіанська основа режиму інфляційного таргетування. Особливості інфляційного таргетування як монетарного режиму та його складові елементи. Інфляційне таргетування в базових ново-кейнсіанських макромоделях: перехід від IS-LM до IS-MP. Зміни в моделі інфляції під впливом теорії раціональних очікувань. Перехід від базової моделі Лукаса до моделі з динамічною інконсистентністю Барро-Гордона. Подальші зміни в моделі інфляції: роль ВВП-розриву, стохастичних шоків, шоків на боці пропозиції тощо. Питання вибору оптимального індексу інфляції як цілі політики: роль волатильних компонент ІСЦ (поділ на базову та не-базову інфляцію). Зв'язок між шоками на боці пропозиції та макроекономічною волатильністю. Проблема «нехтування» шоками пропозиції як оптимальна реакція на інфляційні шоки та її наслідки в розвинутих країнах та країнах з ринками, що формуються. Поняття нейтральної ставки, роль в макроекономіці, питання кількісної оцінки. Нейтральна ставка як ключовий елемент аналізу жорсткості-м'якості монетарної політики. Дискусії довкола нейтральної ставки. Функція реакцій: базова модель Тейлора та варіанти її розширення. Функція реакцій з інфляційними очікуваннями та компонентами згладжування реакції. Валютно-курсний та фінансовий напрямки розширення функції реакцій. Емпіричні підходи до оцінки функції реакцій та їх застосування в аналізі монетарної політики центробанку. Стилї у монетарній політиці та їх емпіричні кореляції. Хто такі «центробанки, заморочені на інфляції» (inflation nutters). Література: [2, 3, 4, 18].

Тема 3. Аналіз очікувань

Як очікування змінили макроекономіку. Очікування та вихід за межі «правила Тінбергена». Джерела формування очікувань. Нова класична макроекономіка про неспостережуваність очікувань та теорія інформаційних імперфекцій. Джерела формування очікувань. Заякорення очікувань: поняття та вплив на гнучкість монетарної політики. Приклади конкретних переваг заякорення очікувань при реалізації монетарної політики. Емпіричний підхід до аналізу заякорення очікувань: 4 базових варіанти кількісної оцінки ступеня заякорення очікувань. Довіра до монетарної політики: поняття, взаємозв'язок із заякоренням очікувань; кількісна оцінка довіри. Реакції центробанку на шоки та проблема очікувань: базова дилема «довіра vs гнучкість». Чому шоки умов торгівлі можуть бути представлені як шоки на боці пропозиції: роль обмінного курсу та ефектів переносу у поведінці інфляції та інфляційних очікувань. Трикутник: базова інфляція – не-базова інфляція – очікування інфляції. Література: [6, 7, 8].

Тема 4. Неконвенціональна монетарна політика та роль комунікацій

«Втрачене десятиліття» в Японії та глобальна фінансова криза як вододіл в принципах реалізації монетарної політики: проблема наближеності (процентних ставок) до нуля. Заперечення класичного кейнсіанського аргументу про «пастку ліквідності» та роль балансу центробанку. Базові принципи неконвенціональної монетарної політики: кількісне пом'якшення; кредитне пом'якшення; придбання активів; нульові процентні ставки; від'ємні процентні ставки. Аналіз балансу центробанку в процесі реалізації неконвенціональної монетарної політики. Майбутнє скеровування (forward guidance) та його роль в умовах ставок, наближених до нуля. Реакція кривої доходності на неконвенціональну монетарну політику та проблема активізації кредитування. Нова роль монетарних комунікацій. Як читати прес-релізи центробанків та застосовувати це в прогнозі руху процентних ставок на ринку. Сигнали в комунікаціях. «Яструби» та «голуби»: від дефініції до поведінкового аналізу. Як розрізняти «голубині» та «яструбині» сигнали. Кількісний аналіз в комунікаціях: індекс тональності. Питання кореляції між рішеннями та очікуваннями щодо рішень по ставці. Нова інтерпретація «монетарного сюрпризу». Література: [1, 3, 4, 9].

Змістовий модуль II. Аналіз макропруденційної та фіскальної політики

Тема 5. Аналіз політики фінансової стабільності

Природа конфлікту між ціновою та фінансовою стабільністю та трансформація цього конфлікту внаслідок експансії фінансового сектора. Фінансові шоки як драйвери макроекономічних флуктуацій. Дилема неспівпадіння реального та фінансового циклу. Роль монетарної політики у розв'язанні проблеми фінансових дисбалансів. Дискусія «lean vs clean» та її

вплив на модальності поведінки центробанків. Проактивна та ортодоксальна монетарна політика: ключові відмінності. «Одвічна стагнація vs одвічний борг»: інтерпретація наслідків реакції центробанку на затяжну рецесію в контексті дискусій про роль монетарної політики у забезпеченні фінансової стабільності. Дизайн політики фінансової стабільності. Перехід від функціонального поділу на монетарну (макро-) та пруденційну (мікро) політики до монетарної, макро- та мікропруденційної політики. Поняття системних ризиків та аналітичні варіанти їх ідентифікації. Інструментарій макропруденційної політики та його особливості. Макропруденційні трансмісійні канали та роль структури фінансової системи в роботі макропруденційного трансмісійного механізму. Кредитування останньої інстанції в рамках політики фінансової стабільності. Моделі кредитування останньої інстанції. Проблема інформаційної асиметрії та опортуністичної поведінки в процесі кредитування останньої інстанції. Застосування теорії ігор в аналізі банківської кризи в Україні 2014-2016 років. Література: [11, 13].

Тема 6. Макроекономічний аналіз нагромадження валютних резервів

Роль платіжного балансу як обмежувача макрополітики. Фінансування платіжного балансу та його макроекономічна інтерпретація. Моделі рівноважного обмінного курсу. Роль ПКС в аналізі зовнішньої стійкості країни. Відхилення від ПКС: структурні детермінанти, ефект Баласи-Самуельсона, якість інститутів, фінансова стабільність. Режими обмінних курсів та валютні резерви. Еволюція критеріїв адекватності валютних резервів. Аналіз достатності резервів. Структурні драйвери гіпертрофії валютних резервів. Композитний критерій достатності валютних резервів АРА. Література: [7, 8, 14, 15].

Тема 7. Аналіз фіскальної політики

Базова макромоделю бюджетного балансу. Ключова роль первинного балансу як макроекономічного фіскального інструменту. Автоматичні стабілізатори та дискреційні рішення: макроекономічне значення циклічно скорегованого первинного сальдо бюджету. Поняття позитивного та негативного *fiscal stance*. Режими фіскальної політики та роль поведінки первинного дефіциту у їх ідентифікації. Фіскальні функції реакцій: стабілізація боргу чи стабілізація ВВП; проблема про- та контр-циклічності; проблема рівня державного боргу як фактора нелінійної поведінки первинного балансу. Аналіз боргового тягаря. Проблема кількісних підходів до оптимальності (диференціал ставок та темпів зростання, правило 60%, зв'язок боргу та темпів зростання, зв'язок між боргом та вірогідністю криз). Проблема якісних підходів до оптимальності: роль фіскальних заходів, що користуються довірою. Проміжний варіант – фіскальний простір та роль ринкових реакцій на фіскальні процеси. Аналіз схильності ринків до генерування «ефекту дисципліни»: чи завжди спреди реагують на фіскальні проблеми та величину боргового тягаря? Аналіз

композиції державного боргу: роль кривої доходності в оцінці рішень з управління державним боргом.
Література: [9, 11-14].

Тема 8. Аналіз інституцій макрополітики

Поняття та зміст інституціональних обмежень макрополітики. Чому макрополітика є політико-економічною проблемою. Теорія політичного бізнес-циклу та способи її емпіричного тестування. Незалежність центрального банку: генезис ідеї, складові (політична, персональна, щодо цілей, щодо інструментів, фінансова тощо). Побудова індексів незалежності центробанку. Що включати в індекс і проблема вимірювання. Аналіз зв'язків між формальною (отриманою на основі індексної квантифікації закону) та фактичною незалежністю центробанків та інфляцією. Формальна та фактична незалежність центробанку. Незалежність центробанків в розрізі різних груп країн. Аналіз інститутів фіскальної політики. Складність з оцінками інститутів фіскальної політики. Поняття фіскальних рад: подібності і відмінності порівняно з незалежними центробанками. Фіскальні ради як відповідь на питання проблеми реалізації фіскальної політики на основі правил.
Література: [1, 3, 4, 5].

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Аналіз макрополітики»

Модулі та контрольні заходи	Кількість годин					Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	Тренінг, КПЗ	ІРС	СРС	
Змістовий модуль 1. Теорія макрополітики та аналіз монетарних рішень						
Тема 1. Ключові принципи аналізу макрополітики 1. Аналіз макрополітики. Правило Тінбергена 2. Динамічна інконсистентність 3. Правила vs дискреція 4. Простір політики: поняття та теоретична обумовленість аналізу 5. Еволюція мікс-політики	4	4	4	4	10	Усне опитування, тести
Тема 2. Базовий підхід до аналізу монетарної політики 1. Огляд монетарних режимів. Особливості режиму інфляційного таргетування 2. Інфляційне таргетування в структурі новокейнсіанських макромоделей 3. Моделі інфляції та їх аналіз 4. Нейтральна процентна ставка та аналіз жорсткості монетарної політики 5. Функції реакцій та їх аналіз	8	8			11	Тести, усне опитування, практичні завдання
Тема 3. Аналіз очікувань 1. Проблема очікувань в макроекономіці. Джерела очікувань 2. Аналіз інфляційних очікувань: заякорення очікувань та довіра до політики 3. Довіра та заякорення очікувань: практичні вигоди та дилема «гнучкість vs довіра» 4. Шоки та реакції: проблема очікувань та поведінки базової і не-базової інфляції	4	4			11	Тести, усне опитування, практичні завдання
Тема 4. Неконвенціональна монетарна політика та роль комунікацій 1. Макроекономічна логіка неконвенціональної політики 2. Варіанти неконвенціональної політики 3. Поняття майбутнього скеровування та аналіз реакції ринків 4. Політика комунікацій та її аналіз	4	4			10	Тести, усне опитування
Змістовий модуль 2. Аналіз макропруденційної та фіскальної політики						
Тема 5. Аналіз політики фінансової стабільності 1. Природа конфлікту між ціновою та фінансовою стабільністю та його еволюція 2. Leap vs clean та роль монетарної політики у фінансовій стабільності 3. Дизайн політики фінансової стабільності 4. Аналіз системних ризиків 5. Інструменти макропруденційної політики та макропруденційні трансмісійні механізми 6. Кредитування останньої інстанції 7. Теорія ігор в аналізі банківської кризи в Україні	6	6	8	4	10	Тести, усне опитування, практичні завдання
Тема 6. Макроекономічний аналіз нагромадження валютних резервів 1. Валютні резерви та платіжний баланс як обмеження макроекономічної політики	2	2			10	Усне опитування, практичні завдання

2. Еволюція критеріїв адекватності валютних резервів 3. Драйвери гіпертрофії валютних резервів 4. Аналіз оптимального рівня валютних резервів						
Тема 7. Аналіз фіскальної політики 1. Макромодель бюджетного балансу. Первинний баланс як макроекономічний інструмент 2. Режими фіскальної політики та фіскальні функції реакцій 3. Автоматичні та дискреційні зміни у фіскальній політиці 4. Аналіз оптимальності боргового тягаря 5. Аналіз композиції державного боргу та рішень з управління державним боргом	6	6			10	Практичні завдання, тести
Тема 8. Аналіз інституцій макрополітики 1. Інституціональні обмеження макрополітики. Теорія політичного бізнес-циклу 2. Аналіз незалежності центробанків 3. Індeksi незалежності центральних банків та способи їх побудови 4. Драйвери рівня незалежності центральних банків 5. Аналіз інституцій фіскальної політики (фіскальні ради vs фіскальні правила)	5	5			10	Усне опитування, практичні завдання
Разом	39	39	12	8	82	

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Аналіз макрополітики»

Тема 1. Ключові принципи аналізу макрополітики

Мета: сформувані знання щодо ключових теоретичних підходів до аналізу макрополітики, дати поняття обмежень політики та навчити аналізувати такі обмеження в розрізі основних функціональних складових макрополітики.

Питання для обговорення:

1. Аналіз макрополітики. Правило Тінбергена
2. Динамічна інконсистентність
3. Правила vs дискреція
4. Простір політики: поняття та теоретична обумовленість аналізу
5. Еволюція мікс-політики

Література: [5].

Тема 2. Базовий підхід до аналізу монетарної політики

Мета: сформувані знання щодо основних принципів аналізу монетарної політики, ідентифікації теоретичних засад, на яких вона будується, застосування інструментів аналізу рішень центробанків, дати розуміння моделей інфляції та впливу її складових елементів на вибір монетарної реакції.

Питання для обговорення:

1. Огляд монетарних режимів. Особливості режиму інфляційного таргетування
2. Інфляційне таргетування в структурі ново-кейнсіанських макромоделей

3. Моделі інфляції та їх аналіз
 4. Нейтральна процентна ставка та аналіз жорсткості монетарної політики
 5. Функції реакцій та їх аналіз
- Література: [2, 3, 4, 18].

Тема 3. Аналіз очікувань

Мета: сформувані знання про роль очікувань в макроекономіці та навчити застосовувати інструменти аналізу інфляційних очікувань при оцінці рішень з монетарної політики, оцінки довіри до центробанку, виявленні спонукальних мотивів до тих чи інших реакцій центробанків на інфляційні шоки.

Питання для обговорення:

1. Проблема очікувань в макроекономіці. Джерела очікувань
2. Аналіз інфляційних очікувань: закорення очікувань та довіра до політики
3. Довіра та закорення очікувань: практичні вигоди та дилема «гнучкість vs довіра»
4. Шоки та реакції: проблема очікувань та поведінки базової і не-базової інфляції

Література: [6, 7, 8].

Тема 4. Неконвенціональна монетарна політика та роль комунікацій

Мета: ознайомити з передумовами, особливостями та способами реалізації неконвенціональної монетарної політики, сформувані знання щодо застосування комунікацій як специфічного інструмента монетарної політики та навчити «читати» сигнали політики, застосовуючи аналіз засобів комунікації центробанку.

Питання для обговорення:

1. Макроекономічна логіка неконвенціональної політики
2. Варіанти неконвенціональної політики
3. Поняття майбутнього скеровування та аналіз реакції ринків
4. Політика комунікацій та її аналіз

Література: [1, 3, 4, 9].

Тема 5. Аналіз політики фінансової стабільності

Мета: сформувані знання щодо реалізації політики фінансової стабільності, дати розуміння природи конфлікту між політикою цінової та фінансової стабільності, на основі чого навчити проводити аналіз монетарних та макропруденційних рішень.

Питання для обговорення:

1. Природа конфлікту між ціновою та фінансовою стабільністю та його еволюція
2. Lean vs clean та роль монетарної політики у фінансовій стабільності
3. Дизайн політики фінансової стабільності

4. Аналіз системних ризиків
 5. Інструменти макропруденційної політики та макропруденційні трансмісійні механізми
 6. Кредитування останньої інстанції
 7. Теорія ігор в аналізі банківської кризи в Україні
- Література: [11, 13, 24].

Тема 6. Макроекономічний аналіз нагромадження валютних резервів

Мета: сформувати знання щодо ролі валютних резервів у забезпеченні макрофінансової стабільності та застосування аналізу адекватності їх рівня в тих чи інших структурних та циклічних умовах.

Питання для обговорення:

1. Валютні резерви та платіжний баланс як обмеження макроекономічної політики
 2. Еволюція критеріїв адекватності валютних резервів
 3. Драйвери гіпертрофії валютних резервів
 4. Аналіз оптимального рівня валютних резервів
- Література: [7, 8, 14, 15].

Тема 7. Аналіз фіскальної політики

Мета: сформувати знання щодо інструментарію макроекономічного аналізу фіскальної політики, визначення циклічної позиції фіскальної політики та оцінки боргової стійкості країни.

Питання для обговорення:

1. Макромодель бюджетного балансу. Первинний баланс як макроекономічний інструмент
 2. Режими фіскальної політики та фіскальні функції реакцій
 3. Автоматичні та дискреційні зміни у фіскальній політиці
 4. Аналіз оптимальності боргового тягаря
 5. Аналіз композиції державного боргу та рішень з управління державним боргом
- Література: [9, 11-14].

Тема 8. Аналіз інституцій макрополітики

Мета: сформувати знання щодо інституціональних основ макроекономічної політики шляхом ознайомлення з принципами аналізу статусу центробанків та органів, відповідальних за фіскальну політику в контексті зв'язків з релевантними макроекономічними параметрами.

Питання для обговорення:

1. Інституціональні обмеження макрополітики. Теорія політичного бізнес-циклу
2. Аналіз незалежності центробанків
3. Індекси незалежності центральних банків та способи їх побудови
4. Драйвери рівня незалежності центральних банків

5. Аналіз інституцій фіскальної політики (фіскальні ради vs фіскальні правила)

Література: [1, 3, 4, 5].

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисциплін «Аналіз макрополітики»

Мета виконання (КПЗ) – успішне оволодіння курсом, що вимагає осмислення явищ, які вивчаються. Для її досягнення вирішуються наступні завдання: набуття навичок логічного мислення і самостійного опрацювання матеріалу; закріплення теоретичних знань щодо аналізу мікропроцесів та макрополітики; використовувати аналітичні моделі макроекономічного та інституціонального підходів до ідентифікації оптимальності вибору політики; набуття навичок самостійної роботи.

КПЗ складається з декількох етапних завдань.

Виконання кожного з етапів відбувається у вигляді підготовки, обрахунків, аналізу, формулювання висновків та презентації результатів на практичному занятті.

Етап 1. На основі теоретичних знань щодо інфляційного процесу та структури інфляції проведіть аналіз поведінки ІСЦ України, Польщі, Чехії, Угорщини, Румунії, Грузії (на вибір). Ідентифікуйте шоки базової та не-базової інфляції та дайте оцінку потенційним рішенням відповідних центробанків.

Кількість варіантів визначається кількістю студентів.

Етап 2. На основі знань про функцію реакцій центробанку побудуйте функцію реакцій НБУ. Оберіть дані з 2016 року. Параметри, які обираються: інфляційні очікування на наступні 12 місяців, фактична інфляція, обмінний курс гривні, динаміка ВВП (для спрощення). Завдання здійснюється групою студентів.

Кількість груп – 3.

Етап 3. Проведіть оцінку впливу факторів на інфляційні очікування на основі багатофакторної регресії. Ідентифікуйте, що більшою мірою визначає інфляційні очікування в Україні: не-базова інфляція, базова інфляція, фактична інфляція, зміни обмінного курсу, зміни вартості пального тощо. Завдання здійснюється групою студентів.

Кількість груп – 3.

Етап 4. На основі макропруденційного підходу до фінансової стабільності оцініть Стратегію макропруденційної політики НБУ, ідентифікуйте вразливість вітчизняної фінансової системи, використовуючи Звіти про фінансову стабільність. Завдання здійснюється групою студентів.

Кількість груп – 3.

Етап 5. На основі підходів до визначення адекватності валютних резервів проведіть аналіз політики нагромадження валютних резервів НБУ та дайте оцінки на предмет адекватності їх рівня макрофінансовим викликам. Зробіть акцент на тому, на скільки фактор військових загроз впливає на оптимальність рівня валютних резервів.

Кількість груп – 3.

Етап 6. Оцініть динаміку поведінки первинного сальдо бюджету України та оцініть, з якими макропараметрами знаходиться цей показник у щільнішому зв'язку – динаміка ВВП чи динаміка державного боргу. Завдання здійснюється групою студентів.

Кількість груп – 3.

Етап 7. Спираючись на інституціональний аналіз незалежності центробанків проведіть аналіз Закону про НБУ та оцініть ступінь незалежності центрального банку України. Порівняйте отримані результати з даними по сусідніх країнах.

Завдання здійснюється групою студентів.

Кількість груп – 3.

Етап 8. На основі аналізу інституціональних факторів макроекономічної політики в ЄС-ЄВС оцініть те, наскільки інститути монетарної та фіскальної політики в Україні відповідають європейським. Завдання здійснюється групою студентів.

Кількість груп – 3.

7. Самостійна робота

1. Критичний аналіз правила Тінбергена.
2. Критика підходу «динамічної інконсистентності».
3. Економічний розвиток та оптимальність монетарного режиму. Чи справді країни з низьким ВВП на одну особу потребують специфічних монетарних підходів?
4. Глобальна фінансова криза та критика інфляційного таргетування. Проблема дефляції та як таргетувати інфляцію в умовах структурно зумовленого знижувального тиску на ціни.
5. Емпіричні підходи до обрахунку нейтральної ставки. Фінансові дисбаланси та теоретична обмеженість концепції нейтральної ставки.
6. Функції реакцій центробанків в розвинутих країнах і країнах з ринками, що формуються. Чи варто розширювати функцію реакцій за рахунок курсових та фінансових змінних?
7. Чому вимірювання довгострокових інфляційних очікувань становить теоретичну та емпіричну проблему?
8. Чи досягла неконвенціональна монетарна політика успіху? Зовнішні ефекти кількісного пом'якшення. Як реагують глобальні валютні резерви на монетарні стимули в розвинутих країнах?
9. Огляд історії фінансових (банківських) криз. Макроекономічні наслідки банківських криз.
10. Проблеми та обмеження макропруденційної політики.
11. Інституціональний дизайн політики фінансової стабільності.
12. G-20: рішення щодо політики макрофінансової стабільності.

13. Чому індекс Big-Mac – тільки для журналістів? Критика та проблема оцінок стійкості платіжного балансу на основі ПКС в економіці з мобільністю капіталів.

14. Коливання сировинних цін і як вони впливають на стійкість платіжного балансу.

15. Структурні зміни в оптимальних обсягах валютних резервів. Хто володіє більшими резервами: демократії чи автократії?

16. Чи досягла макроекономічна наука консенсусу щодо проблеми «Барро-Рікардо». Рікардіанська боргова політика та способи її аналізу.

17. Історична панорама боргових криз? Чи вражають боргові кризи одні і ті самі країни?

18. Роль слабких інститутів у фіскальній вразливості. Як інституціональні фактори проявляються в боргових траєкторіях в розрізі демократій та автократій?

19. Теоретичні підходи до аналізу оптимальної строковості боргу. Чим відрізняється підхід фінансового менеджменту від макроекономічного підходу?

20. Ключові особливості фіскального режиму в Європейському валютному союзі.

21. Огляд емпіричних робіт щодо незалежності центробанків. Чи завжди підтверджується теоретичне передбачення щодо оберненого зв'язку між рівнем незалежності центробанків та інфляцією?

22. Фіскальні ради: досвід поширення в окремих країнах.

23. Чому економічне зростання продовжує вважатись ключовим індикатором розвитку країни. Економічне зростання та економічний розвиток: питання зв'язків, якості життя та соціального капіталу.

24. Економічне зростання після глобальної фінансової кризи. Як зростання реагує на фінансові, боргові та валютні кризи?

25. Чому «діагностику зростання» складно застосувати як інструмент практичної макроекономічної політики? Політичні та інституціональні обмеження економічного зростання в країнах зі слабкими інститутами.

26. Інституціональний підхід до економічного зростання.

27. Базові моделі економічного зростання.

28. Трилема BIS як інструмент аналізу простору політики зростання.

29. «Діагностика зростання» як аналіз політики зростання.

30. Зростання та якість інститутів.

31. Зростання та фінансовий розвиток.

8. Організація та проведення тренінгу

Організація тренінгу з дисципліни «Аналіз макрополітики» передбачає попередній поділ студентів академічних груп на підгрупи з метою виконання групової роботи за такими завданнями:

№ з/п	Тематика
1	На основі даних з інфляції та прес-релізів НБУ оцініть, як центробанк України інтерпретував ті чи інші цінові шоки та як це впливало на рішення щодо процентної ставки. Проведіть аналіз рішень щодо облікової ставки НБУ на основі аналізу прес-релізів за результатами засідання Комітету з монетарної політики. Результати подайте у вигляді аналітичної записки.
2	На основі даних НБУ щодо обсягу валютних резервів, валютних інтервенцій, платіжного балансу, макроекономічної, грошової та банківської статистики (www.bank.gov.ua) виявіть особливості вразливості України до глобальних макрофінансових та цінових шоків. Результати оформіть і подайте у вигляді аналітичної записки.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Аналіз макрополітики» застосовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові роботи;
- розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- дискусійне обговорення проблем на практичних заняттях;
- залікові модулі;
- оцінювання виконання тренінгу та КПЗу;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Політика оцінювання:

• **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

• **Політика щодо академічної доброчесності:** списування під час контрольних робіт (в т.ч. із використанням мобільних девайсів) заборонено.

• **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Аналіз макрополітики» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Оцінка рівня отриманих теоретичних знань та практичних навичок за шкалою Університету здійснюється на основі модульно-рейтингової системи контролю знань і передбачає стимулювання систематичної, ритмічної

самостійної роботи студентів, підвищення об'єктивності оцінки їхніх знань, визначення рейтингу студента, запровадження здорової конкуренції між студентами у навчанні і розвитку творчих їх здібностей. Модульно-рейтинговий контроль здійснюється на основі попередньо визначених змістових модулів, які є логічно завершеними частинами теоретичного та практичного навчального матеріалу за окремими етапами вивчення дисципліни.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
1. Опитування під час заняття (теми 1-4 по 10 балів) = 40 балів. Письмова робота = 60 балів.	2. Опитування під час заняття (теми 5-8 по 10 балів) = 40 балів. Письмова робота = 60 балів.	1. Активна участь у тренінгах = 10 балів. 2. Написання КППЗ = 80 балів. 3. Захист КППЗ = 10 балів	Відповідь на два запитання, кожне з яких = 50 балів, а у підсумку = 100 балів

Шкала оцінювання

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За європейською шкалою ECTS
90 – 100	«Відмінно»	«A» (Відмінно)
85 – 89	«Добре»	«B» (Дуже добре)
75 – 84		«C» (Добре)
65 – 74	«Задовільно»	«D» (Задовільно)
60 – 64		«E» (Достатньо)
35 – 59	«Незадовільно»	«FX» (Незадовільно з можливістю перескладання)
1 – 34		«F» (Незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-505 (1 шт.), рік виготовлення 2018. Екран проекційний BRYAN 2:1,5 (1 шт.) Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students. Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet	1-8

Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox). Спеціалізоване програмне забезпечення: STATISTICA Demo, розроблена компанією StatSoft, система для статистичного аналізу даних, що включає широкий набір аналітичних процедур і методів.	
---	--

Рекомендована література

1. Козюк В. Держбанки: стабілізатор, тягар чи джерело макрофінансових викривлень? *Дзеркало тижня*. 2019. Вип. 16. URL: <https://dt.ua/finances/derzhbanki-stabilizator-tyagar-chi-dzherelo-makrofinansovih-vikrivlen-309685.html>
2. Козюк В. В. Надмірне нагромадження валютних резервів: роль політичних режимів та незалежності центробанків. *Фінанси України*. 2020. № 4. С. 27-51. URL: http://finukr.org.ua/?page_id=69&lang=ru&mode=view&lang=ru&year=2020&issueno=4
3. Козюк В. В. Незалежність центробанків та інфляція: фрагментаризація суспільства vs верховенство права. *Фінанси України*. 2019. № 3. С. 7-21.
4. Козюк В. (2021). Чи приречена незалежність центробанків в добу популізму? Суверенізм vs Якість інститутів. *Ideology and Politics Journal*. №1 (17). С. 275-300 (Scopus). URL: <https://www.ideopol.org/wp-content/uploads/2021/04/2.6.-UKR.-Koziuk-Article.pdf>
5. Koziuk, V. (2021). Does political regime matter for abnormal hoarding of international exchange reserves? *Journal of International Studies*, 14(2), 208-227. doi:10.14254/2071-8330.2021/14-2/14. URL: <https://www.proquest.com/openview/59c0b1c13ff5c80f648f3618bc49dd4a/1?pq-origsite=gscholar&cbl=4560798>
6. Macroeconomics / By edit. W. Mitchell, L. Randall Wray, M. Watts. – Publisher: Red Globe Press; 1st ed., 2019. 604 p.
7. Macroeconomics for Professionals: A Guide for Analysts and Those Who Need to Understand / By edit. L. Lipschitz, S. Schadler, 2019. 308 p.
8. Parkin M. Macroeconomics, 13th Edition, 2019.
9. Viktor Koziuk (2021). Confidence in digital money: Are central banks more trusted than age is matter?. *Investment Management and Financial Innovations*, 18(1), 12-32. URL: <https://businessperspectives.org/journals/investment-management-and-financial-innovations/issue-373/confidence-in-digital-money-are-central-banks-more-trusted-than-age-is-matter>
10. Козюк В. Від структури фінансування компаній до елітних позичальників - один олігархічний крок. *Економічна правда*. 2021. 18 червня (п'ятниця), 13:15. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/06/18/675144/>
11. Козюк В. Капітал іде. Чи готова до цього Україна? *Дзеркало тижня* (11 березня, 2020, 17:25). URL: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/kapital-ide-chi-gotova-do-cogo-ukrayina-341207.html>
12. Козюк В. Коронакриза vs глобальна фінансова криза. *Дзеркало тижня*. 2020. 8 квітня. URL: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/koronakriza-vs-globalna-finansova-kriza-344090.html>

13. Козюк В. Макрофінансове роздоріжжя глобального відновлення. Як реальний і фінансовий сектори реагують на економічні стимули. *Дзеркало тижня*. 2021. 07 червня. URL: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/makrofinansove-rozdorizhzhja-hlobalnoho-vidnovlennja.html>

14. Козюк В. МВФ, stand-by та політична культура не дотримуватись зобов'язань. *НВ Бізнес*. 2020. 11 червня. URL: <https://nv.ua/ukr/biz/experts/transh-mvf-ta-novi-umovi-chomu-nam-ne-doviryayut-mizhnarodni-partneri-novini-ukrajini-50093553.html>

15. Козюк В. Переговори з міжнародними кредиторами мовою теорії ігор. *INVESTGAZETA*. 2021. 11 червня. URL: <https://investgazeta.ua/blogs/peregovori-z-mizhnarodnimi-kreditorami-movoyu-teoriji-igor>

16. Козюк В. Посткризове монетарне роздоріжжя: Що чекає на макropolitiku цього року? *INVESTGAZETA* 2021. 19 січня. URL: <https://investgazeta.ua/blogs/postkrizove-monetarne-rozdorizhzhya-shcho-chekae-na-makropolitiku-tsogo-roku>

17. Козюк В. Таргетування інфляції в Україні: критика відома економічній науці *Дзеркало тижня*. 2019. Вип. 5. URL: <https://dt.ua/finances/targetuvannya-inflyaciyi-v-ukrayini-kritika-vidoma-ekonomichniy-nauci-302179.html>

18. Koziuk V. Institutional barriers to the anti-inflation efficiency of independent central banks: a political-economic analysis. *Journal of European Economy*, Vol. 19, № 2 (73), April-June, 2020, P. 203-223. URL: <http://jeej.tneu.edu.ua/index.php/enjee/issue/view/JEE>

Електронні інформаційні ресурси

Установа, організація, дослідницький центр	Адреса вебсайту
Міжнародний валютний фонд	www.imf.org
Світовий банк	www.worldbank.org
ООН	www.un.org
UNCTAD	www.unctad.org
Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР)	www.oecd.org
Інститут міжнародної економіки	www.iie.com
Інститут Катона	www.cato.org
Центр досліджень глобального розвитку	www.cgdev.org
Мережа глобального розвитку	www.gdn.int
Центр досліджень глобалізації	www.globalresearch.ca
Центр досліджень глобалізації, врядування та конкурентоспроможності	www.cggc.duke.edu
Національний банк України	www.bank.gov.ua
Міністерство фінансів України	www.minfin.gov.ua
Банк міжнародних розрахунків	www.bis.org